

Değerler Eğitimi ve Türkçe Öğretiminde Değer Eğitimi Üzerine Yapılan Araştırmalara İlişkin Kaynakça Denemesi

Mehmet Nuri KARDAŞ¹

Seda CEMAL²

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaları (tez, makale, bildiri) belirlemek, bu eserlerde öne çıkan değerleri tespit etmek ve alan araştırmacılarına “Türkçe öğretiminde değerler eğitimi kaynakçası” sunmaktır.

Araştırma, nitel araştırma metodolojisine uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden “doküman taraması” yapılmış, ulaşılan verilerin analizinde “betimsel analiz” tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın problem sorularına bağlı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerinde toplamda 73 bilimsel çalışmanın yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışmaların 40’ını (%54,4) yüksek lisans tezi, 30’unu (%40,8) makale, 3’ünü (%4,08) ise bildiri türünden araştırmalar oluşturmuştur. Türkçe değer eğitimi çalışmalarında 127 değer incelendiği belirlenmiştir. En yüksek frekansa sahip 25 değer şu şekildedir: Saygı (f:33), Sevgi(f:32), Yardım severlik (f:31), Dürüstlük (f:30), Çalışkanlık (f:28), Sorumluluk (f:27), Hoşgörü (f:23), Bilimsellik (f:22),Aile birliğine önem verme (f:22), Duyarlılık (f:21), Adil Olma (f:20), Estetik (f:19), Dayanışma (f:18), Misafirperverlik (f:18), Vatanseverlik (f:17), Bağımsızlık (f:16), Sağlıklı olma (f:16), Tanrı inancı (f:15), Temizlik (f:15), Barış (f:14), Özgürlük (f:12), Fedakârlık (f:12), Sabırlı olma (f:10), Arkadaşlık-dostluk (f:9), Sadakat (f:8).

Anahtar Kelimeler: Değer Eğitimi, Türkçe Öğretimi, Değer Eğitimi Kaynakçası

A Bibliography of Research Scrutinizing Education of Values and Education of Values in Turkish Language Instruction

Abstract

The objective of the present study is to determine the scientific studies (dissertation, article,proceeding) conducted in Turkey on education of values in Turkish language instruction, identification of prominent values as determined in these studies and to provide a “bibliography of education of values in instruction of Turkish” for researchers in the field.

¹ Yrd. Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi ABD, mnkardas@hotmail.com, 05469566050

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, seda-cemal@hotmail.com 05536652132

The study was conducted with qualitative research methodology. “Document analysis,” one of the qualitative research techniques, was conducted in the study, and “descriptive analysis” technique was utilized for data analysis.

Based on the research questions, the following results were obtained: Overall 73 scientific work that scrutinized education of values in Turkish language instruction were identified. 40 of these studies were dissertations (54,4%), 30 were articles (40,8%), and 3 were proceedings (4,08%). It was determined that 127 values were investigated in Turkish education of values studies. The top 27 highest frequency values were; Respect (f:33), Love (f:32), Charitableness (f:31), Honesty (f:30), Diligence (f: 28), Responsibility (F27), Tolerance (F23), Being Scientific (f: 22), Significance of the family unity (f: 22), Sensitivity (f: 21), Fairness (f: 20), Aesthetics (f: 19), Solidarity (f: 18), Hospitality (f: 18), Patriotism (f: 17), Independence (f: 16), Health (f: 16), Belief in God (f: 15) Cleanliness (f: 15), Peace (f: 14), Freedom (f: 12), Self-sacrifice (f: 12), Patience (F.10), Friendship (f: 9), Loyalty (f: 8).

Keywords: Education of values, Turkishlanguageinstruction, bibliography of education of values.

Giriş

Gümümüzde hemen her alanda yaşanmakta olan hızlı gelişmelere ayak uydurabilmek her geçen gün güçleşmektedir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak toplumda internete erişimin sıradanlaşması, avantajlarla birlikte beraberinde birçok olumsuzluğu da getirmektedir. Nitekim sosyal medya artık toplumsal hassasiyetlere dikkat edilmeden her dileyenin video paylaştığı, istenmeyen içerikli paylaşımların had safhaya ulaştığı bir ortam hâlini almıştır. Artık ilkokulda okuyan öğrencilerin dahi akıllı telefonlar maharetiyle kolaylıkla ulaştığı bu ortamlar toplumların temelini oluşturan aile yapısını ve sosyal ilişkileri derinden sarsmaktadır. Özellikle sosyal yaşamda gerçekleşmekte olan bu değişimler, başta eğitim politikaları olmak üzere birçok alanda değişikliklere gitme ihtiyacını da beraberinde getirmektedir.

Eğitim-öğretim alanında yaşanan hızlı gelişmeler, istendik bir toplum inşa edebilmek için öğretim strateji ve programlarında önemli değişiklikler yapılmasını zorunlu kılmıştır. Öğretim anlayış ve programlarında 2005’te gerçekleşen değişiklikler bu zorunluluğun somut bir göstergesidir. Millî ve manevi değerleri içselleştirmiş, güçlü bireylerden oluşan güçlü toplum oluşturma kaygısıyla 2005 öğretim programlarında “değer eğitimi” üzerine önceki programlara nazaran önemle durulduğu bilinmektedir (MEB, 2006).

Toplumun en önemli dinamiklerinden olan milli ve manevi değerlerin korunarak yeni nesillere aktarılması büyük oranda eğitim-öğretim faaliyetleri ile mümkün olabilmektedir. Nitekim değerlerin eğitimi, insan ve toplumu konu alan her bilim dalının değindiği bir unsurdur

(Tulumcu, 2015, s. 536). Bu anlamda düzenli eğitimin uygulanmasında yol haritası olan öğretim programlarında değer eğitimi yer verilmiş olması (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı) önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır.

Başta Türkçe Dersi Öğretim Programı olmak üzere sosyal alanlarla ilgili olan diğer derslerin öğretim programlarında da değer eğitimi ve öğretimine daha geniş yer verilmesi, değerlerin yozlaşmaya yüz tuttuğu günümüz sosyal yaşamında gerçekleşebilecek olumsuzlukları önleyebilmek adına bir zorunluluktur. Nitekim Türkçe dersinin en önemli öğretim materyalleri arasında; toplumda her yaş ve gruba hitap eden, onları besleyen biyografi, öykü, masal, roman, destan, efsane vb. türlerdeki metinler yer almaktadır. Bilindiği üzere bu metin türlerine değer eğitimi etkinliklerinde de sıklıkla başvurulmaktadır (Özbay ve Tayşi , 2010, Sallabaş, 2012, Kardaş, 2015b)

Değerler; genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçüt olarak kullanılan olgulardır. İlk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı, Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türetilmiştir ‘ (Şen, 2008, s. 764). Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” ve “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, yüksek ve yararlı bir nitelik” (TDK, 2010) olarak tanımlanmıştır.

Programda değer kavramı, “Bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır.” şeklinde tanımlanmıştır. Bu açıklamaların dışında, değer kavramı ve eğitimi üzerinde kafa yoran araştırmacılar tarafından geliştirilen tanım, açıklama ve sınıflamalar, bu mefhumun daha iyi anlaşılmasına katkı sunmaktadır.

Theodorson, “değer” mefhumunu sosyal olguların önemliliği ile bireysel eylem ve davranışları yargılamada temel bir ölçüt sağlayan ve bir grubun üyelerinin güçlü duygusal bağlarıyla oluşmuş, soyut ve genelleştirilmiş davranış prensipleri olarak tanımlamaktadır (Theodorson 1979’dan akt. Aydın, 2003). Welton ve Mallan’a (1990, s. 130) göre değer, “Davranışın, güzelliğin, etkililiğin ya da kıymetin standartları olarak hizmet eden düşünceler”dir. Schwart (1992) değeri, insanların kendi etrafındaki insanları ve karşılaştıkları olayları değerlendirmek, bunlar karşısında yapacaklarına karar vererek bunu meşru bir duruma getirmek için kullandıkları ölçütler olarak tanımlamaktadır. Halstead ve Taylor (2000, s.169) da

değer kavramını, “Genel olarak davranışlara rehberlik eden ilkeler ve temel inançlar, eylemlerin iyi ya da istenilen olarak yargılandığı standartlar” olarak tanımlamışlardır.

Turner (1999), değerleri herhangi bir konuda karar verirken kullandığımız ilkeler veya niteliğin standartları şeklinde açıklamaktadır. Turner’e göre değerler, isteklerimizi ve hırslarımızı şekillendirerek olaylar karşısında göstereceğimiz tutumlarımızı belirlemekte önemli etkenlerdir.

Beill’e (2003) göre insanlar, gelenekler ve toplumsal kurallar aracılığıyla iyiyi, kötüyü, doğruyu, yanlış ayırmayı ve kendi ahlâk ilkeleri doğrultusunda ölçü edinmeyi öğrenirler. Kazanılan bu ölçü, değer adı verilen kanaatler ve inançlar bütünü oluşturur.

Bu tanım ve açıklamalardan hareketle değerlerin bireylerarası ilişkileri düzenleme, bireysel veya ortak kararlar alma, seçme, başarma, sevinme, hüzünlenme, değerlendirme süreçlerinde önemli ölçütler olduğu söylenebilir. Bu yönüyle değerler; insan hayatını düzenleyen, yönlendiren, milli ve ahlaki hususiyetleri belirleyen, kişiler arası saygı ve sevgi gibi hayatı anlamlı kılan güdüleyici bir rol üstlenir.

Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler eğitimi alanında çalışma yapan alan araştırmacılarının çalışmalarında değerlerle ilgili çeşitli sınıflandırmalara gittikleri görülmektedir:

Winter, Newton ve Kirkpatrick (1998)’in, yapmış oldukları sınıflandırmada değerleri ilgili olduğu insan topluluğunun özelliğine göre ailevî değerler, toplumsal değerler ve bireysel değerler olmak üzere üçe ayırmışlardır. Bireyin kişilik ve karakter gelişiminde ailevî değerler önemli oranda belirleyicidir. Nitekim birey için ebeveyn ve kardeşler rol model alınmaktadır. Toplumsal değerler içerisine gelenek ve görenekler, örf-adet ve toplumsal kuralların birçoğu girmektedir. Toplumsal değerler sayesinde bireylerin ortak davranışlar sergilemeleri sağlanır, bu sayede toplum içerisindeki çatışmalar azaltılarak toplumun devamlılığı sağlanmış olur. Bireysel değerler, bireyin kişilik ve karakter gelişiminde önemli rol oynar. Eğer bireyde bu değerler yeterince gelişmezse kişilik problemleriyle karşılaşma riski ortaya çıkar.

Nelson da değerleri “bireysel değerler”, “grup değerleri” ve “sosyal değerler” olmak üzere üç grupta ele almaktadır. Buna göre bireysel değerler; seçim yapmada ve satın alınan ürünlerde, hobilerde olduğu gibi diğer kişisel tercihlerle ilişkilidir (Michaelis, 1988'den akt. Yazıcı, 2006,s. 502). Grup değerleri; belirli bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan değerlerdir. Bu grup; aile, kulüp, dini ya da politik bir grup olabilir (Naylor ve Diem, 1987). Sosyal değerler ise adalet, saygı, farklılık, eşitlik gibi değerlerdir ve bireyin mevcut toplumsal

yapı içerisinde varlığını devam ettirmesine yarar (Michaelis, 1988'den akt. Yazıcı, 2006, s. 502).

Rokeach (1973, s.28) değerleri 1. “Gaye değerler”, 2. “Vasıta değerler” olarak iki grupta incelemiştir. Gaye değerler; “aile güvenliği barış içinde bir dünya, başarılı olmak, bilgelik, eşitlik, gerçek dostluk, güzellikler dünyası, heyecan verici hayat, iç huzur, mutluluk, saygı, dostluk, özgürlük, rahat bir hayat, sosyal kabul, ulusal güvenlik, zevk” şklindedir Vasıta değerler ise; bağımsızlık, affedici olma, cesur, dürüst, entelektüel, geniş görüşlü, hırslı, itaatkar, kendini kontrol edebilen, nazik, mantıklı, neşeli, sevecen, sorumluluk bilinci olan, temiz, yardımsever, oluşturmacı olmak” şklindedir.

Spranger (1928) değerleri “ bilimsel değerler”, “ekonomik değerler”, estetik değerler”, “sosyal değerler”, “politik değerler”, “dini değerler” şeklinde daha geniş yelpazede değerlendirmiştir. Buna göre bilimsel değer; gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerlere sahip birey; deneysel, eleştirici, akılcı ve entelektüeldir. Ekonomik değer, yararlı ve pratik olana önem verir. Estetik değer ise simetri, uyum ve forma önem verir. Birey, hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür. Sosyal değerde başkalarını sevmeye, yardım etmeye ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Politik değerde, her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir. Dini değer; evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder (Akbaş, 2004, s. 30–31).

Değerlerle ilgili olarak dikkat çekici çalışmalar yapan yazarlardan birisi de Schwartz'dır. Schwartz (1992) değerleri; bireysel ve kültürel olmak üzere, iki kategoride incelemiştir. Bireysel düzeydeki değerler, kişilerin yaşamlarını yönlendirmedeki önemlerine göre ele alınır. Değerlerin kültürel düzeyde incelenmesindeki amaç ise, toplumun genelinde paylaşılan ve toplumsal normlara dayanan soyut fikirlere ilişkin bilgi üretmektir. Kültürel düzeydeki inceleme birimi kültürel grubun (ulus, etnik grup) kendisidir. Bu iki düzey arasındaki ayırımın nedeni ise, bireysel düzeyde kişiyi yönlendiren değerler arasındaki güdüsel ilişkilerin kültürel düzeyde aynı özellikleri sergilememesi olasılığının bulunmasıdır (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000; Yazıcı, 2006, s. 503).

Sallabaş (2012, s. 60) değeri bir tek inanç değil, birçok inancın birleşiminden oluşan karma bir kavram olarak açıklamaktadır. Bu açıklama ve sınıflamalar, bireylerin her türlü duruma karşı tutumları üzerinde belirleyici olan değerleri üzerinde birçok faktörün etkili olduğunu göstermektedir.

Değer Eğitiminin Önemi

Bir toplumdaki bireyleri birbiriyle bütünleştiren, toplumun süreğenliğini sağlayan öğelerin başında değerler gelir. Değerler toplum içinde birliği ve beraberliği oluşturarak çözülme ve dağılmaların önüne geçer. Değerler, toplumda kabul gördüğü için uygulanması ve devamlılığının sağlanması istenen manevi olgulardır. Kimi zaman yasaların bile yeterli gelmediği durumlarda toplumdaki birlikteliği, düzeni sağlayan, oluşabilecek olumsuz durumlarda toplumu ayakta tutabilen, huzuru ve güveni devamlı kılan ortak kabullerdir (Kırmızı, 2014, s. 219).

Milletlerin kendine ait değerleri, tarihlerinde yaşadıkları olaylara, önemli gördükleri olgulara göre şekillenir. Değerleri korumanın ve sürdürmenin önemi de böylece ortaya çıkar. Bu yüzden değer eğitiminde ailelerden sonra okullara da önemli görevler düşmektedir. (Özbay, Karakuş Tayşi, 2011, s. 24). Değerler eğitiminin hedefi bireyin kendini tanıması, anlaması ve tamamlaması yoluyla iyi bir hayat sürmesini sağlamaktır (Kılınç, Akyol, 2009, s. 5). Bu bağlamda düşünüldüğünde, okullar sadece bilginin aktarıldığı yerler değil, toplumumuzun değerlerinin de kazandırıldığı kurumlardır denilebilir.

Çocuk değer eğitimini ilk olarak aileden alır ama değerlerin sistemli olarak öğretimi okullarda gerçekleştirilir (Sallabaş, 2012,s. 60). Açık ve örtük programlar bünyesinde yer alan, okulda gerçekleştirilen uygulamalarla öğrenciye kazandırılacak içerik; toplum ve bireyin, beklenti ve ihtiyaçlarıyla şekillenmelidir (İdi Tulumcu ve Tulumcu, 2015, s. 537). Kültürlenme sürecinde bu önemli bir ihtiyaçtır.

Kültürlenme sürecinin istendik yönde olması için milletler, vatandaşlarının önce kendi değerlerini sonra ise evrensel değerleri içselleştirmesini ister (Kardaş, 2015a, s. 58). Nitekim değerler toplumdan topluma, hatta aynı toplum içinde bile zamandan zamana değişiklikler gösterebilmektedir. Toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için değerlerin devamlılığı gereklidir. Bu devamlılığın sağlanması için değer eğitimine önemli misyonlar yüklenmiştir. Bu çerçevede okula yeni başlayan bir çocuk topluma karışmaya, daha çok sosyalleşmeye yeni yeni başlamışken öz değerler eksiksiz ve etkili bir eğitimle çocuklara aktarılmalıdır. Değer aktarımı yapılırken de baskıcı olmadan, değerler sevdirmeli ve öğretmenlerin örnek olması yoluyla çocuklara kazandırılmalıdır (Karatay, 2007, s. 942-943). Bu gaye ile öğretim materyalleri göz önünde bulundurularak değerler her ders için belirlenmeli ve etkili öğretim yöntemleriyle öğrencilere kazandırılmalıdır.

Öğretim programları incelendiğinde birçok ders için değerlerin henüz belirlenmediği, öğretimde evrensel değerlerin ağırlıkta yer aldığı Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda

yer verilen değerlerin esas alındığı dikkat çekmektedir. Yerel değerlerle birlikte evrensel değerlerin öğrencilere iletilmesi diğer derslerin de amaçları arasında olmalı ve derslerin programlarında buna yer verilmelidir.

Türkçe Öğretiminde Değer Eğitimi

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde öğrencilere kazandırılacak değerlere doğrudan değinilmediği, bu yönde bir değer listesinin hazırlanmadığı görülmektedir. Programda kişisel, sosyal ve evrensel değerlere değinilmiş ama “hoş görü” ve “saygı” değerleri dışında bu değerlerin neler olduğu hususuna bir açıklama getirilmemiştir. Programda değerlerle ilgili şu ifadeler yer verilmiştir: “Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın amacı, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanan, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, bilgiyi kullanabilen, üretebilen, girişimci, kişisel ve sosyal değerlere önem veren bireyler yetiştirmek” (MEB, 2005) şeklinde belirtilmiştir Yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın “Genel Amaçlar” bölümünde de Türkçe değer eğitimiyle ilgili hedefler şu şekilde yer almaktadır:

Dilimizin, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu benimsemeleri, Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun bilinçli, doğru ve özenli kullanmaları, Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları, hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri, Millî, manevi ve ahlaki değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır (MEB, 2005, s. 4).

Okulda yapılan değer eğitimi, bireyin kendisinin öğrendiği ya da çevresinden edindiği değerleri hayata geçirme ve devamlılığını sağlamada yardımcı olmaktadır. Türkçe dersi de metinlerle değer iletimini sağlamada önemli bir derstir (Kaygana, Yapıcı, Aytan, 2013).

Türkçe dersi; doğru ve güzel okumayı/yazmayı, etkili dinlemeyi, dil bilgisi kurallarını uygulatmayı ya da etkili konuşmayı amaçlamanın yanında; bireyin millî, ahlaki, sosyal ve evrensel değerlere sahip olmasını da amaçlar (İdi Tulumcu, Tulumcu, 2015,s. 538). Türkçenin bu amaçlarını uygulamaya geçirecek en uygun materyal, metinlerdir. Bir millet, değerlerini geçmişten geleceğe edebî eserleri aracılığıyla aktarır. Edebî eserlerin aktarımı için de Türkçe dersinde, ders kitabında yer verilen metinler titizlikle incelenmeli, eserlerde işlenen değerler çocuklara aktarılmalıdır (Şentürk ve Aktaş, 2015, s. 218).

Değer Eğitimi Açısından Türkçe Ders Kitapları ve Metinler

Eğitimin önemli amaçlarından biri değerlerin öğretimini yaparak bireyde istendik yönde davranış geliştirmektir. Değerlerin davranışa dönüşmesi için birey tarafından kabul görmesi gerekmektedir. Yaşanılan toplum ancak içindeki bireylerin ait oldukları değerleri benimsemesi, yaşaması ve yeni nesillere aktarmasıyla ayakta durabilir (Tekşan, 2012, s. 2).

Öğrenciler arasındaki iletişimi sağlamaya yardımcı olan Türkçe dersi, farklı özelliklere sahip metinlerin ele alınmasıyla da değer eğitimi gerçekleştiren mihver derslerdendir. Nitekim Türkçe metinlerde işlenen temalar yerel ve evrensel değerlerin öğrenciye aktarılmasında etkin rol oynamaktadır. Öğrencinin seviyesine uygun bir şekilde sunulan destan, efsane, şiir, mani, ağıt, masal, atasözü gibi toplumun kültürel mirasına örnek teşkil edecek türler aracılığıyla değerlerin öğrencilere kazandırılması ve kültürel bilincin oluşturulması sağlanmaya çalışılır (Kırmızı, 2014,s.221).

Ders kitapları, diğer derslerde olduğu gibi Türkçe derslerinin de vazgeçilmez bir parçasıdır, öğrencinin dilsel ve bilişsel gelişimini sağlamaya yardımcı olur. Özenle hazırlanmış ders kitapları okuma, dinleme, konuşma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerindeki başarıyı da önemli ölçüde etkilemektedir. Ders kitapları, değerlerin öğretimi ve uygulatılmasında da başvurulacak temel kaynaklardandır (Şen,2008,s.764).

Türkçe öğretimi genel olarak metinler aracılığıyla yapılmaktadır. Bu yönüyle Türkçe öğretiminin vasıtalarından biri olan metinlerin aynı zamanda öğretimsel amaçlara uygun olarak seçilmesi gerekmektedir. Özellikle hikâye edici metinler, kazandırılmak istenen tutum, değer ve davranışların verilmesinde araç olarak kullanılmaya oldukça uygundur (Sallabaş, 2012, s. 59).

Çocukların okuyacağı metinler değer aktarımı açısından hem bireyin hem toplumun ihtiyaçlarını karşılamalı, hem de bireyin kendisiyle barışık ve çevresiyle uyumlu bir yaşam sürmesine yardımcı olmalıdır (Karatay, 2007, s. 946).Bu anlamda eğitim-öğretim etkinliklerinde kullanılan metinlerin anlatımsal özelliklerinin yanı sıra değer iletimi bakımından da yeterli olması gerekmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda okuma ve dinleme metinlerinde bulunması gereken nitelikler belirtilmiştir. Programda, eğitim-öğretim etkinliklerinde kullanılacak metinlerin belli değerlere uygun olması gerektiği anlatılmıştır. Buna göre;

Metinlerde millî, kültürel ve ahlaki değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır”, “Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, insani değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır” ,“ Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık

kazandıracak nitelikte olmalıdır” ve “Millî, kültürel ve ahlaki değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır”, “İnsan hak ve özgürlüklerine, insani değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır” , “Öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır (MEB, 2006, s. 56-57).

Türkçe öğretiminde tercih edilen/edilecek eserlerin sözlü ve yazılı yollarla yüzyıllardır devam eden kültür unsurlarını taşıması ve bu unsurları okurlara kazandırması bakımından yeterli olması, eğitim-öğretim etkinliklerinde istendik başarıyı sağlayabilmek açısından önemlidir. Bu anlamda özellikle Türkçe öğretiminde değer iletimi çalışmaları için kullanılacak metinlerin belirlenmesi için bir komisyon oluşturulmalı, oluşturulacak komisyonun, işin ciddiyetinin farkında olarak çalışmalarını yürütmesi önem arz etmektedir. Ayrıca programın uygulayıcıları Türkçe öğretmenlerinin de ders içi ve ders dışı çeşitli etkinlikler yaparak, öğrencilere yerel ve evrensel değerlerin yoğun olarak işlendiği kitapları önermek suretiyle değer eğitimine katkıda bulunmaları gerekmektedir (Karatay,2007, s. 944).

Tüm bu gerekliliklere rağmen Türkçe dersi öğretim programında, öğrencilere kazandırılacak değerlerin belirtilmediği, değer eğitimine ait öğrenme alanının olmadığı, değer eğitimine belirgin bir süre ayrılmadığı, değer eğitiminin örtük şekilde ifade edildiği söylenebilir (Kırmızı, 2014,s. 224). Bu açıdan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2006)’nın yeniden düzenlenmesi, ihmal edilen değer eğitiminin önemli bir başlık olarak programa dâhil edilmesi önemli bir ihtiyaçtır.

Öte yandan Türkçe öğretimi alanında değer iletimi üzerine yapılan bilimsel çalışmalar son yıllarda belirli bir artış gösterse de genel anlamda bu çalışmaların hem nicelik hem nitelik olarak yetersiz kaldığı söylenebilir. Bu çalışma, Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmalar hakkında alan araştırmalarına bilgi vermesi açısından önemli bir ihtiyacı karşılayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Türkçe Öğretimi’nde değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaları belirlemek, bu eserlerde öne çıkan değerleri tespit etmek ve alan araştırmacılarına “değer eğitimi kaynakçası” sunmaktır.

Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaların tür olarak yüzde (%) ve frekans(*f*) dağılımı nasıldır?

2. Türkçe değer iletimi çalışmalarında incelenen değerler, bu değerlerin yzde (%) ve frekans (f) dağılımı nasıldır?
3. Türkçe ğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmalardan oluşturulan “Türkçe Değer Eğitimi Kaynakçası” nda hangi eserler yer almaktadır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, sınırlıkları ve veri analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırma metodolojisine uygun olarak hazırlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden “Doküman Taraması” kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu modelde araştırma konusu olan olay, olgu, nesne, birey vb. kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2011, s. 77). Bu araştırmada Türkçe ğretimi alan yazınında değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalar taranarak araştırmanın amacına hizmet eden veriler belirlenmiş ve betimlenmiştir.

Veri Analizi

Doküman taraması ile fişlenen verilerin analizinde “betimsel analiz” metodu kullanılmıştır. Betimsel analizde amaç, doküman taramasıyla elde edilen bulguların yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulmasıdır (Yıldırım ve şimşek, 2008). Araştırmada öncelikle değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmalar belirlenmiştir. Belirlenen alışmalar incelenerek öne çıkan değerlerin frekans ve yzde değerleri tablolaştırılarak sunulmuş, bulgular değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde çalışmanın problem soruları çerçevesinde ulaşılan bulgular alt başlıklar halinde sunulmuştur.

1. Problem Sorusuyla İlgili Bulgular

Tablo 1. Türkçe ğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaların yzde (%) ve frekans (f) dağılımı

Çalışma Türü	f	%
Yüksek Lisans Tezi	40	54,4
Doktora Tezi	-	-
Makale	30	40,8
Bildiri	3	4,08
Toplam	73	99,28

Tablo 1 incelendiğinde Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerinde doktora tezi, yüksek lisans tezi, makale ve bildiri türlerinde toplamda 73 bilimsel çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların 40'ını (%54,4) lisansüstü tez, 30'unu (%40,8) makale çalışmaları, 3'ünü (%4,08) ise bildiri türünden araştırmalar oluşturmaktadır. Türkçe öğretimi alanında doktora türünden bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Yüzde ve frekans değerleri incelendiğinde “yüksek lisans tezi” ve “makale” türünden çalışmaların nicelik bakımından kısmen yeterli olduğu söylenebilir. Buna karşılık “doktora tezi” düzeyinde çalışmaların yapılmamış olması dikkat çekici bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Genel olarak Türkçe değer eğitimi üzerinde yapılan çalışmaların oldukça yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumun, değer eğitiminin Sosyal Bilgiler Eğitimi alanına münhasır bir uğraşı alanı olduğu yönündeki yanlış algıdan ileri geldiği söylenebilir. Hâlbuki Türkçe Öğretimi alanında, metinlerle verilen dil eğitimiyle birlikte değer eğitiminin de verilmesi gerekli ve önemlidir. Türkçe öğretimi alanında özellikle son yıllarda makale ve lisansüstü tez çalışmalarında değer eğitimi üzerinde hassasiyetle durulması, buna bağlı olarak yapılan nitelikli çalışmaların her geçen gün artması gerekmektedir. Bu çalışmaların doktora tez çalışması düzeyinde de yapılması değer eğitime verilen önemin anlaşılması açısından önemli olacaktır.

Diğer taraftan, topluma milli-manevi değerleri içselleştirmiş bireylerin kazandırılması, yalnız Sosyal Bilgiler Eğitimi ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi alanının değil, başta Türkçe öğretimi dersi olmak üzere hedef kitlesi insan olan bütün program ve derslerin temel uğraşı alanlarından olması gerekmektedir.

Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda araştırılan değerler ve bu değerlerin yüzde-frekans değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

2. Problem Sorusuyla İlgili Bulgular

Tablo 2.Türkçe değer iletimi çalışmalarında incelenen değerler ve bu değerlerin yüzde (%), frekans (f) dağılımı:

DEĞERLER		f	%	21	Özgürlük	12	9,36	43	Paylaşıcılık	4	3,12
1	Saygı	33	25,74	22	Fedakârlık	12	9,36	44	İffet	4	3,12
2	Sevgi	32	24,96	23	Sabır	10	7,8	45	Onurlu Olmak	4	3,12
3	Yardıms severlik	31	24,18	24	Arkadaşlık- Dostluk	9	7,02	46	Liderlik	4	3,12
4	Dürüstlük	30	23,4	25	Sadakat	8	6,24	47	Özgüven	4	3,12
5	Çalışkanlık	28	21,84	26	Kanaatkârlık	8	6,24	48	Nezaket	4	3,12
6	Sorumluluk	27	21,06	27	Vefa	8	6,24	49	Diğerkâmlık	3	2,34
7	Hoşgörü	23	17,94	28	Alçakgönüllülü k	7	5,46	50	Tevazu	3	2,34
8	Bilimsellik	22	17,16	29	Merhamet	7	5,46	51	Tevekkül	3	2,34
9	Aile birliğine önem verme	22	17,16	30	Gelenek	7	5,46	52	Sebat	3	2,34
10	Duyarlılık	21	16,38	31	Cesaret	6	4,68	53	Kararlılık	3	2,34
11	Adil olma	20	15,6	32	Dil Bilinci	6	4,68	54	Bencil Olma	3	2,34
12	Estetik	19	14,82	33	İyilik	6	4,68	55	Eşitlik	3	2,34
13	Dayanışma	18	14,04	34	Edep	5	3,9	56	Zenginlik	3	2,34
14	Misafirperverli k	18	14,04	35	Vatan Toprağını Kutsal Sayma	5	3,9	57	Vatan-Millet Menfaati	3	2,34
15	Vatanseverlik	17	13,26	36	Şükür	5	3,9	58	Liderlik	3	2,34
16	Bağımsızlık	16	12,48	37	Kahramanlık	5	3,9	59	İleri Görüşlülük	3	2,34
17	Sağlıklı olmaya önem verme	16	12,48	38	Yiğitlik	4	3,12	60	Geleneksellik	3	2,34
18	Tanrı İnancı	15	11,7	39	Cömertlik	4	3,12	61	Bilgelik	3	2,34
19	Temizlik	15	11,7	40	Eşitlik	2	1,56	62	Yaratıcı-Yapıcı	3	2,34
20	Barış	14	10,92	41	Azim	4	3,12	63	Okuma Alışkanlığı	3	2,34
				42	Özgüven	4	3,12	64	Evrensellik	3	2,34
								65	Dini Bayramları	3	2,34

	Bilme			88	Tutarlılık	1	0,78	109	Zulme Karşı Koyma	1	0,78
66	Hakkaniyetli Olma	3	2,34	89	Şecaat	1	0,78	110	Toplumsal Kurallar	1	0,78
67	Takdir Etme	3	2,34	90	Sır saklama	1	0,78	111	İçtenlik	1	0,78
69	Tefekkür	2	1,56	91	Af Dileme	1	0,78	112	Hırs	1	0,78
70	Uygar Olma	2	1,56	92	Şehitlik	1	0,78	113	Adamlık	1	0,78
71	Ahlaklı Olma	2	1,56	93	Gurur	1	0,78	114	İletişim	1	0,78
72	Tutumlu olma	2	1,56	94	Mutluluk	1	0,78	115	Ölüm	1	0,78
73	Hikmetli Olma	2	1,56	95	Güç	1	0,78	116	Huzur	1	0,78
74	Özdenetim	2	1,56	96	Empati	1	0,78	117	Aşk	1	0,78
75	Birlik Beraberlik	2	1,56	97	Öğrenmeye İstekli Olma	1	0,78	118	Korku	1	0,78
76	Azim	2	1,56	98	Erdem	1	0,78	119	Hayal	1	0,78
77	Komşuluk	2	1,56	99	Tarihi Eserleri Koruma	1	0,78	120	Oyun	1	0,78
78	Ümitvar olma	2	1,56	100	Evrensellik	1	0,78	121	Dönüşüm	1	0,78
79	İyimser Olma	2	1,56	101	Emek	1	0,78	122	Anlam	1	0,78
80	İdealist Olma	2	1,56	102	Atatürkçülük	1	0,78	123	Öfke	1	0,78
82	Akıllı Olma	2	1,56	103	Ata Sporları	1	0,78	124	Yalnızlık	1	0,78
83	Demokrasi	2	1,56	104	Başarı	1	0,78	125	Hayal kırıklığı	1	0,78
84	Bayrak	2	1,56	105	Hazcılık	1	0,78	126	Bencillik	1	0,78
85	Milli Marş Bilinci	2	1,56	106	Güven	1	0,78	127	Bölünmüşlük	1	0,78
86	Uyumluluk	2	1,56	107	Özdenetim	1	0,78				
87	İtaat	1	0,78	108	Tutarlılık	1	0,78				

Tablo 2 İncelendiğinde Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda 127 değer araştırıldığı-incelediği görülmektedir. 127 değer içerisinde en çok araştırılan 25 değer şu şekilde sıralandığı görülmektedir:

Saygı (f:33), Sevgi(f:32), Yardım severlik (f:31), Dürüstlük (f:30), Çalışkanlık (f:28), Sorumluluk (f:27), Hoşgörü (f:23), Bilimsellik (f:22),Aile birliğine önem verme (f:22), Duyarlılık (f:21), Adil Olma (f:20), Estetik (f:19), Dayanışma (f:18), Misafirperverlik (f:18), Vatanseverlik (f:17), Bağımsızlık (f:16), Sağlıklı olma (f:16), Tanrı inancı (f:15), Temizlik (f:15), Barış (f:14), Özgürlük (f:12), Fedakârlık (f:12), Sabırlı olma (f:10), Arkadaşlık-dostluk (f:9), Sadakat (f:8).

Türkçe Öğretimi çalışmalarında en sık araştırılan bu değerler, aslında Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin değer eğitimi bakımından zenginliği hakkında da biz alan araştırmacılarına bilgi vermektedir. Nitekim değer eğitimi çalışmaları yapılırken kullanılacak eserler, öncelikle değer unsurlarını ne oranda içerdiğiyile ilgili ön incelemeye tabi tutulur. Ön incelemeden sonra araştırılacak değer listesi belirlenir ve uzman görüşüne sunulur. Dolayısıyla Türkçe değer eğitimi araştırmalarında kullanılacak değerler formunda yukarıda verilen 25 değere yer verilmesi gerektiği söylenebilir. Bu değerlere Türkçe Dersi Öğretimi Programı'nda da yer verilmesi, Türkçe öğretimi alanında değer eğitimi üzerine çalışmalar yapan araştırmacıların işini kolaylaştıracaktır.

3. Problem Sorusuyla İlgili Bulgular

Lisansüstü Tezler

Akbalık, H. (2015). Değerler Eğitimi Bağlamında Hacı Bektaş-ı Veli'nin Eserlerinde Yer Alan Eğitsel Unsurlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Aktürk, F. G. (2012). Çocukta Değerler Eğitimi Açısından Üzeyir Gündüz'ün Eserleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Akyol, Ş. (2010). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Alagöz, F.C. (2012). Cahit Uçuk'un Masal Kitaplarında Temel Değerlerin Türkçe Eğitimine Katkısı, Uşak:Uşak Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ,

Alan, Y. (2012).Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma Ve Serbest Okuma Metinlerinin Dini Ve Ahlaki Değerler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Aytekin Çelik, M. (2015). Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Biçer, S. (2013). Değerler Eğitimi Açısından Mehmet Akif Ersoy'a Ait Safahat Adlı Eserin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak: Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Bulut, S. (2011).Atasözlerinin Değerler Eğitimindeki Yeri Karadeniz Teknik Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon:Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Çakıcı, E. (2010). Milli Eğitim Bakanlığının 2004 Yılında Tavsiye Ettiği Yüz Temel Eserdeki Yerel Romanlar Aracılığıyla Edebiyat Öğretiminde Değerler Öğretimi Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Çakın, M.B. (2014).Gülşehri'ninMantıku't-Tayr'ındaEğitim Değerleri Ve Türkçe Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Çapanoğlu, E.(2014). Ortaokul 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerde Yer Alan Değerler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Çintaş, D. (2009)İbrahim Zeki Burdurlu'nun Eserlerinde Çocuk Eğitimi İle İlgili Evrensel Değerler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Demirtaş, T. (2012). Değerler Eğitiminde Edebi Ürünlerden Yararlanma: Nasreddin Hoca Fıkraları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Destebaşı, F. (2011).Çocuk Edebiyatı Eserlerinin 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Karakter Gelişimine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Bolu: İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Emer, M. A. (2014). Safahat'ta Değerler Eğitimi Unsurları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Emiri, E. (2014). Gülsüm Cengiz'in Eserlerine Değerler Eğitimi Açısından Bir Yaklaşım, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Erol, E.E. (2014). Tarık Buğra'nın Hikâyelerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Gökçe, B. (2008). Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi Ve Öykülerin Türkçeye Katkısı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Güler, M. İ. (2015). Değerler Eğitimi Açısından Lütfiyye-i Vehbi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Kalaça, H. (2013). Türk Atasözleriyle Değerler Eğitimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Karaca, G. (2010), Edebi Çocuk Dergisi Kırmızıfare'deki Metinlerin Değer Aktarımına Katkıları (1-26. Ve 94-106. Sayılar), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Kaya, M. (2012). Emine Işın'sunun Romanlarında Değer Eğitimi ve Bu Eserlerin Türkçe Öğretimine Katkısı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Kaynak, L. (2012). Değerler eğitimi Bağlamında Sevinç Çokum'un Hikayelerinin Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Kumbasar, E. (2011). Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Memiş, Y. S. (2013). Aşık Eşref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikayelerinde Değerler Eğitimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Moğul, S. (2012). Mehmet Akif Ersoy'un Safahat İsimli Eserinin Türkçe eğitimi ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi,

Özlek, E. (2014). Kırk Vezir Hikâyeleri'nde Eğitici Değerler Ve Söz Varlığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Öztürk,H. (2013). İlköğretim 100 Temel Eserdeki Manzum Metinlerde Değerler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Sandıkçı, E. (2014). Hasan Nail Canat'ın Eserlerinde Değerler üzerine Bir Araştırma Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Salar, R. (2011). Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarının Eğitim Değerleri Açısından İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Sönmez, H. (2011). Reşat Ekrem Koçu'nun Çocuklar İçin Yazdığı Eserlerde Değer Eğitimi Ve Türkçe Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Sürmeli, A. (2015) Peyami Safa'nın Romanlarında Değerler Eğitimi Ve Türkçe Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Şen, Ü. (2007). Millî Eğitim Bakanlığının 2005 Yılında Tavsiye Ettiği 100 Temel Eser Yoluyla Türkçe Eğitiminde Değerler Öğretimi Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Tökel, İ. (2008). Gökhan Akçiçek'in Çocuk Şiirlerinin Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Bolu: İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Türkan, Ç.Ç.(2015). Sara Gürbüz Özeren' in Eserlerinde Aktarılan Değerler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Uslu, K. (2014). Nur İçözü'nün 8-14 Yaş Çocuklarına Yönelik Eserlerinin Değerler Bağlamında İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Türkçe

Yılmaz, E. (2012). Ziya Gökalp'in Şiirlerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Yılmaz, F. (2015). Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nin Değer Eğitimi Açısından İncelenmesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Yılmaz, M.E. (2015)Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'nun Öykülerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Makaleler

Akkaya, N. (2014). Keloğlan Masallarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 2, Sayı 2/1, 312-324.

Batur Z., Yücel Z., (2012). Ahmet Efe'nin Çocuk Hikayelerinde Değer Eğitimi ve Hikayelerin Türkçe Eğitimine Katkısı, Turkish Studies,Cilt:7, No:4, 1031-1049.

Çırak G., Şahin D. B., Özberk E. B., Eriş H. M., (2014). 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi, MediterraneanJournal of Humanities, Cilt: IV, No.1, 83-95.

Demir T. Ve Özdemir B. (2013). Türkçe Eğitiminde Karagöz / Gölge Oyunları ile Değer Öğretimi, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 11, No. 25, 57-89.

Deveci H.,Belet D., Türe H., (2013). Dede Korkut Hikayelerinde Yer Alan Değerler, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı:46, 294-321.

Doğan B., Gülüşen A., (2011). Türkçe Ders Kitaplarındaki (6-8) Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 75-102.

Ekinci Çelikpazu E. ve Aktaş E. (2011). Meb 6,7 ve8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi, TurkishStudies , Cilt 6/2, 413-424.

Fırat, H. (2014). Ömer Seyfettin'in Fıkra Kaynaklı Hikâyelerinde Din Ve Ahlakî Değerler, Cumhuriyet International Journal of Education, Cilt:3/3, 12-24.

Fırat H, Mocan A., (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâyelerde Yer Alan Değerler, TSA, 18/3, 25-49.

Girmen, P. (2013). Türkçe Eğitiminde Atasözleri ve Değer Eğitimi, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 11, No. 25, 117-142.

Güven, A. Z., (2014). Türk Efsanelerinin Değerler Eğitimi Bakımından İncelenmesi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:11, Sayı:26, 225-246.

İdi Tulumeu F. ve Tulumeu F. M. (2015). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Programlarında Yer Alan Değerler, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 13, No. 29, 535 – 560.

Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(3), 463-475.

Kardaş, M. N. ve İl İ. (2015). Orhun Abidelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Açısından Önemi: I Tonyukuk Abidesi, International Journal of Languages' Education and Teaching Cilt 3/1, 273-287.

Kardaş, M. N. (2015a). Orhun Abidelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Açısından Önemi II: Kül Tigin Abidesi, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, Hüseyin Hüsnü Tekişik Özel Sayısı Cilt 1, 133-149.

Kardaş, M. N. (2015b). Orhun Abidelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakımından Önemi III: Bilge Kağan Abidesi, Türk & İslam Dünyası Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2, 55-70.

Kavruk, H. Ve Sönmez, H. (2010), Ahmed-i Dâ'î'nin Vasiyyet-Nâme-i Nûşîrevân'ındaki Eğitici Değerler, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 8, No. 20, 171-202,

Kaygana M., Yapıcı Ş. ve Aytan T. (2013). Türkçe Ders Kitaplarında Değer Eğitimi, International Journal of Social Cilt 6, No. 7, 657-669.

Kolaç, E. (2010) Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Felsefesiyle Türkçe Derslerinde Değerler ve Hoşgörü Eğitimi, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş-ı Veli Araştırma Dergisi, S.55, 193-208.

Kolaç E., Karadağ R., (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Değer" Kavramına Yükledikleri Anlamlar ve Değer Sıralamaları, Elementary Education Online, 11(3), 762-777.

Mert, O., Alyılmaz, S., Bay, E. Ve Akbaba, S. (2009) Orhun Yazıtlarındaki Toplumsal Değerlerin Öğretmen Adayları tarafından Algılanma Düzeyi Üzerine Bir araştırma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/ The Journal of International Social Research*

Volume 2 / 9, s.279-287

Özbay M. ve Karakuş Tayşi E. (2011).Dede Korkut hikâyelerinin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından önemi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi,1(1),21-31.

Sallabaş, M.E. (2012) Ömer Seyfettin Hikâyelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakımından İncelenmesi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.59-68.

Susar Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 12, No. 27, 217-259.

Şen, Ü. (2008). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 763-780.

Şentürk L. ve Aktaş E. (2015). Türkiye’de ve Romanya’da Okutulan Ana Dili Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından Karşılaştırılması, Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 13, No. 29, 215-243.

Tekşan, K. (2012). Türkçe Dersi Değerler Eğitiminde Kutadgu Bilig’in Kullanımı, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 13, Sayı 3, Sayfa 1-17.

Yaman E., Bayburtlu F., Tekir B., Kırman S. (2015). Dede Korkut Çizgi Filminde Yer Alan Değerler, Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 13, No. 29, 245-269.

Yaman H., Taflan S. ve Çolak S. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler, Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 7, No. 18, 107-120.

Yılmaz O., Arslan M. A., (2014). Fatih Erdoğan’ın Eserlerinde Yardımseverlik Değeri, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, VII – II : 37 -44

Tebliğler

Belet, D. ve Deveci H. (2008). Türkçe Ders Kitaplarının Değerler Bakımından İncelenmesi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu

Karatay, H. (2007). Değer Aktarımı Açısından Yerli ve Yabancı çocuk Edebiyatı Ürünleri, 38.ICANAS, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, (10–15 Eylül), Ankara/Türkiye, s.154-155.

Kılınç A. ve Akyol Ş. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, TheFirst International Congress Of EducationalResearch, 1-3 May, Çanakkale,

Sonuç

Araştırmanın problem sorularıyla ilgili olarak ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan bilimsel çalışmaların tür, yüzde (%) ve frekans (f) dağılımına ilişkin sonuçlar:

- Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerinde toplamda 73 bilimsel çalışmanın yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışmaların 40'ını (%54,4) lisansüstü tez, 30'unu (%40,8) makale, 3'ünü (%4,08) ise bildiri türünden araştırmaların oluşturduğu soncuna ulaşılmıştır. Türkçe eğitimi alanında doktora türünden bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu sonuç, Türkçe öğretiminde değerler eğitimi konusu üzerinde henüz yeterli sayıda çalışmanın yapılmadığını göstermektedir. Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yeterli sayıda çalışmanın yapılmamış olması, sosyal iletişim becerileri istendik düzeyde gerçekleşmiş, yaşadığı topluma aidiyet duygusu gelişmiş bireyler yetiştirmeyi önceleyen Türkçe dersi için önemli bir eksikliklerdir. Çünkü Türkçe dersleri öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmenin yanında, yerel ve evrensel değerlerin öğretilebileceği temel derslerdendir.

Eğitim kurumlarında mihver ders olarak görülen Türkçe derslerinde değerler eğitime daha geniş yer verilmesi, topluma ihtiyaç duyduğu donanımlı bireyleri kazandırmak bakımından önemlidir. Nitekim değerler eğitimiyle topluma; aile ve okul eğitiminde değerlerin farkında, kişiliği gelişmiş, davranışları olgunlaşmış bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Kantar, 2014).

2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, önceki programlara nazaran değer eğitimi üzerinde daha geniş durulmuştur (MEB, 2015). Bu durum olumlu bir gelişme olarak görülse de önceki programda (MEB, 2006) olduğu gibi eğitimde hangi değerlerin öne çıkarılması gerektiği ve öğrencilere değerlerin nasıl kavratılacağı hususunda bir netlik bulunmamaktadır. Bu durum, Türkçe dersinde gerçekleştirilen değerler eğitiminden istendik neticeler almayı olumsuz etkileyecektir.

Alan yazın incelendiğinde Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü tez ve makale çalışmalarının derlenip alan araştırmalarının dikkatine sunulduğu herhangi bir çalışmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır. Gerek alan araştırmacılarının bu anlamdaki ihtiyaçlarına cevap vermek gerekse Türkçe eğitimi alanında değerler eğitime dikkatleri çekmek adına bu çalışma önemlidir.

Türkçe değer iletimi çalışmalarında incelenen değerler ve bu değerlerin yüzde (%) ve frekans (f) dağılımıyla ilgili sonuçlar şu şekildedir:

- Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda 127 farklı değer araştırıldığı-incelediği belirlenmiştir. 127 değer içerisinde en sık araştırılan 25 değer şu şekilde sıralanmıştır.

Saygı (%25,74/f:33), Sevgi(%24,96/f:32), yardım severlik (%24,18/ f:31), Dürüstlük (%23,4/f:30), Çalışkanlık (%21,84/f:28), Sorumluluk (%21,06/f:27), Hoşgörü (%17,94/ f:23), Bilimsellik (%17,16/ f:22),Aile birliğine önem verme (%1716/ f:22), Duyarlılık (%16,38/ f:21), Adil Olma (%15,6/ f:20), Estetik (%14,82/ f:19), Dayanışma (%14,04/ f:18), Misafirperverlik (%14,04/ f:18), Vatanseverlik (%13,26/ f:17), Bağımsızlık (%12,48/ f:16), Sağlıklı olma (%12,487 f:16), Tanrı inancı (%11,7/ f:15), Temizlik (%11,7/ f:15), Barış (%10,92/ f:14), Özgürlük (%9,36/ f:12), Fedakârlık (%9,36/ f:12), Sabırlı olma (%7,8/ f:10), Arkadaşlık-dostluk (%7,02/ f:9), Sadakat (%6,24/ f:8).

Bu değerler incelendiğinde, Türkçe değer iletimi çalışmalarında yerel değerlerle birlikte evrensel değerlerin de yoğun olarak işlendiği anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin yerel ve evrensel değer unsurlarını barındırması bakımından yeterli olduğunu göstermektedir. Türkçe öğretimi alanında sürdürülen değerler eğitimi araştırmalarında kullanılmak üzere hazırlanacak değerler listesinde yer verilmesi gereken değerlere işaret etmesi bakımından da bu sonuç önemlidir.

- Türkçe öğretiminde değer eğitimi üzerine yapılan çalışmaların yer aldığı kaynakçada 40 lisansüstü tez, 30 makale ve 3 tebliğ yer almıştır.

Türkçe öğretiminde değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda son yıllarda bir ivme gözlemlense de nicelik açıdan bunun henüz yeterli seviyede olmadığı söylenebilir. Ayrıca Türkçe öğretimi alan yazını incelendiğinde, henüz herhangi bir değerler eğitimi kaynakçasının hazırlanmadığı görülmektedir. İlk olması açısından bu çalışma önem arz etmektedir. Bununla birlikte bu çalışmanın alan araştırmacılarına eksiksiz, genel bir kaynakça sunduğunu söylemek veya iddia etmek yanlış olacaktır. Çünkü bu çalışma kapsamına alınan ve taranan veri tabanları YÖK Tez Merkezi, Google, Google Akademik, ULAKBİM ve ASOS ile sınırlıdır. Daha fazla veri tabanı taranarak hazırlanacak daha kapsamlı bir değerler eğitimi kaynakçasına temel oluşturması açısından bu çalışma önemlidir.

Sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

Türkçe öğretiminde değer eğitimi konusuna dikkat çekmek, yapılacak çalışmaların nicelik ve niteliklerini geliştirmek için Türkçe Dersi Öğretim Programı (2015) revize edilerek Türkçe değer iletimi çalışmalarının çerçevesi belirtilmelidir (amaç, önem, metin türleri, değerler, değer iletiminde başvurulacak kaynak ve yöntemler vb.).

Yapılan çalışmalardan hareketle Türkçe değer iletimi çalışmalarında öne çıkan değerler belirlenerek araştırmalarda kullanılması için bir değerler listesi hazırlanmalıdır.

Türkçe Öğretimi alanında; yüksek lisans tezi, doktora tezi, makale ve kitap türünden daha fazla çalışma yapma yoluna gidilmesi için araştırmacılar teşvik edilmeli, yapılan çalışmalar desteklenmelidir.

Türkçe öğretiminde değerler eğitimi üzerine, daha çok veri tabanının tarandığı daha kapsamlı bir kaynakça hazırlanmalıdır.

Kaynakça

- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim İkinci Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, M. (2003). Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt I, Sayı 3, 121-144*
- Beill, B. (2003). *İyi Çocuk, Zor Çocuk "Doğru Davranışlar Çocuklara Nasıl Kazandırılır?"* (Çev: Cuma Yorulmaz). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (3.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Engin G., Selçuk U., (2014). Türkçe ve Beden Eğitimi Öğretim Programları ile Bütünleştirilmiş Değerler Eğitimi Programının Etkililiği, *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 10(4): 942-969*.
- Halstead, J. M. & Taylor, M. J. (2000). Learning and Teaching About Values: A Review of Recent Research. *Cambridge Journal of Education, 30 (2), 169-203*.
- İdi Tulumcu F. ve Tulumcu F. M. (2015). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Programlarında Yer Alan Değerler, *Değerler Eğitimi Dergisi, Cilt 13, No. 29, 535 – 560*.
- Kantar, Ş. (2014). *İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde 100 Temel Eser Yoluyla Değerler Eğitimi*, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (22. Basım), Nobel Yayınevi, Ankara.

- Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-475.
- Kardaş, M. N. (2015b). Orhun Abidelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Açısından Önemi II: Kül Tigin Abidesi, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, Hüseyin Hüsnü Tekışık Özel Sayısı Cilt 1*, 133-149.
- Kardaş, M. N. (2015a). Orhun Abidelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakımından Önemi III: Bilge Kağan Abidesi, *Türk & İslam Dünyası Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 2, 55-70.
- Kaygana M., Yarıcı Ş. ve Aytan T. (2013). Türkçe Ders Kitaplarında Değer Eğitimi, *International Journal of Social Cilt 6, No. 7*, 657-669.
- Kılınç A. ve Akyol Ş. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, *The First International Congress Of Educational Research, 1-3 May, Çanakkale*,
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (1015). *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB Yayınları,
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (6-7. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Michaelis, U. J. (1988). *Social Studies for Children (A Guide to Basic Instruction)* (Ninth Edition), New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Naylor, D. T. And Diem, R. (1987). *Elementary and Middle School Social Studies*. New York: Random House Press
- Özbay M. ve Karakuş Tayşi E. (2011). Dede Korkut Hikâyelerinin Türkçe ğretimi ve değer aktarımı açısından önemi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*,1(1),21-31.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York, Free Press.
- Sallabaş, M.E. (2012) Ömer Seyfettin Hikâyelerinin Türkçe Öğretiminde Değer Aktarımı Bakımından İncelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.59-68.
- Susar Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 12, No. 27, 217-259.
- Schwartz, S. H. (1992). *Universals In The Content And Structure Of Values: Theory And Empirical Tests in 20 countries*, M. Zanna (Ed.), *Advances In Experimental Social Psychology in* (25, 1-65). New York Academic Press. New York.
- Spranger, E. (1928) Types of Men. Halle : Max Neimeyer.
- Şen, Ü. (2008). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 763-780.

- Şentürk L. ve Aktaş E. (2015). Türkiye’de ve Romanya’da Okutulan Ana Dili Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından Karşılaştırılması, *Değerler Eğitimi Dergisi Cilt 13, No. 29, 215-243.*
- Tekşan, K. (2012). Türkçe Dersi Değerler Eğitiminde Kutadgu Bilig’in Kullanımı, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 13, Sayı 3, Sayfa 1-17.*
- Türk Dil Kurumu TDK (2010). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Turner, T. N. (1999). *Essentials Of Elementary Social Studies. (2nd ed.)*. Boston: Allynand Bacon.
- Welton, D. A. & Mallan, J. T. (1999). *Children And Their World: Strategies For Teaching Social Studies*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış, *TÜBAR-XIX-, SF 501 503.*
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri. (6.Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.